

Projekt z dnia 24 listopada 2011 r.

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 2011 r.

w sprawie zbierania informacji na temat używania przez oskarżonego środków odurzających, substancji psychotropowych lub środków zastępczych.

Na podstawie art. 70a ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. Nr 179, poz. 1485, z późn. zm.¹) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) szczegółowe warunki i tryb zbierania informacji na temat używania przez oskarżonego środków odurzających, substancji psychotropowych lub środków zastępczych, zwanego dalej „zbieraniem informacji”;
- 2) szczegółowe warunki jakie muszą spełniać osoby uprawnione do zbierania informacji, zwane dalej „specjalistami”;
- 3) wysokość ryczałtu przysługującego za zebranie informacji.

§ 2. 1. Specjalistą jest osoba wpisana do ewidencji, o której mowa w § 3 ust.1.

2. Wpis do ewidencji może uzyskać osoba, która spełnia następujące warunki:

- 1) posiada certyfikat specjalisty terapii uzależnień na zasadach przewidzianych w ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii;
- 2) korzysta z pełni praw publicznych;
- 3) nie była karana za przestępstwo umyślne;
- 4) przekazała do Krajowego Biura do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii oświadczenie i dokumenty, o których mowa w § 3 pkt 3.

¹ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2006 r. Nr 66, poz. 469, Nr 120, poz. 826, z 2007 r. Nr 7, poz. 48, Nr 82, poz. 558 oraz z 2009 r. Nr 18, poz. 97, Nr 63, poz. 520, Nr 92, poz. 753 i Nr 98, poz. 817, z 2010 r. Nr 28, poz. 146, Nr 143, poz. 962, Nr 213, poz. 1396 i Nr 228, poz. 1486 oraz z 2011 r. Nr 63, poz. 322, Nr 105, poz. 614 i Nr 117, poz. 678.

§ 3. 1. Ewidencję specjalistów prowadzi Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii, zwane dalej „Biurem”.

2. W ewidencji podlegają odnotowaniu:

- 1) imię i nazwisko specjalisty;
- 2) adres, na który kierować należy zarządzenia o zebraniu informacji wraz z numerem telefonu oraz adresem poczty elektronicznej, oraz – jeśli specjalista taki numer posiada – numerem telefaksu;
- 3) wykaz sądów rejonowych, w których okręgu specjalista zobowiązuje się do zbierania informacji.

3. Osoba, która występuje o wpis do ewidencji przesyła do Biura listem poleconym następujące dokumenty:

- 1) poświadczoną notarialnie kopię certyfikatu specjalisty terapii uzależnień wydanego przez Biuro;
- 2) informację o osobie z Krajowego Rejestru Karnego, wydaną nie wcześniej, niż w okresie ostatnich 90 dni,
- 3) oświadczenie, którego wzór określa załącznik nr 1.

§ 4.1. W oparciu o dane z ewidencji Biuro przekazuje Ministrowi Sprawiedliwości, do końca każdego kwartału, aktualną listę specjalistów.

2. Listę, o której mowa w ust. 1, Minister Sprawiedliwości publikuje na stronie internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości.

§ 5.1. Jeżeli dane specjalisty określone w § 3 ust. 2 uległy zmianie albo jeżeli przeciwko specjalistom prowadzone jest postępowanie karne o przestępstwo umyślne ścigane z oskarżenia publicznego specjalista jest zobowiązany niezwłocznie powiadomić o tym Biuro.

2. W czasie trwania postępowania karnego, o którym mowa w ust. 1, uprawnienie specjalisty do wykonywania czynności zbierania informacji podlega zawieszeniu, a jego dane usuwa się z listy specjalistów, o której mowa w § 4 ust. 1.

3. Biuro zawiadamia niezwłocznie Ministra Sprawiedliwości o okolicznościach, o których mowa w ust. 1.

4. Zawiadomienia o prowadzeniu przeciwko specjalistom postępowania karnego, o którym mowa w ust. 1, może dokonać również sąd lub prokurator.

5. Specjalista, który nie dopełnił określonego w ust. 1 obowiązku zawiadomienia o postępowaniu karnym, podlega skreśleniu z ewidencji. Osoba taka przez okres trzech lat nie może zostać ponownie wpisana do ewidencji specjalistów.

§ 6. Dyrektor Biura skreśla specjalistę z ewidencji:

- 1) na jego pisemną prośbę;
- 2) jeśli specjalista nie spełnia warunków, o których mowa w § 2 ust. 2 pkt 1-3;
- 3) w sytuacji, o której mowa w § 5 ust. 5;
- 4) w razie jego śmierci.

2. Od decyzji przysługuje odwołanie do Ministra Zdrowia.

§ 7. 1. Dane i dokumenty specjalistów przechowuje się przez okres pięciu lat od dnia wykreślenia z ewidencji.

2. Po upływie okresie, o którym mowa w ust. 1, dane specjalistów oraz dokumenty, o których mowa w § 3 ust. 3, podlegają usunięciu oraz zniszczeniu. Z czynności zniszczenia sporządza się protokół.

§ 8. Sąd lub prokurator, zwane dalej „organem zarządzającym”, zarządzając zebranie informacji wyznacza specjalistę z aktualnej listy specjalistów, określa termin oraz sposób przekazania informacji.

§ 9. Zbieranie informacji przeprowadza się w godzinach od 6.00 do 22.00, w miejscu wskazanym przez organ zarządzający.

§ 10. Przed przystąpieniem do zbierania informacji specjalista informuje oskarżonego o celu tej czynności, a na jego żądanie okazuje kopię zarządzenia o zebraniu informacji.

§ 11.1. Po zebraniu informacji specjalista wypełnia kwestionariusz, którego wzór określa załącznik nr 2, i niezwłocznie przekazuje go organowi zarządzającemu w sposób wskazany w zarządzeniu.

2. Organ zarządzający może zwrócić się o uzupełnienie informacji o osobie oskarżonego, określając sposób i termin uzupełnienia.

§ 12. 1. Za zebranie informacji specjaliście przysługuje ryczałt z tytułu zwrotu kosztów w wysokości 6% kwoty bazowej ustalonej dla sądowych kuratorów zawodowych.

2. Ryczałt przyznaje i wypłaca organ zarządzający, w terminie 30 dni od przekazania informacji przez specjalistę.

§ 13.1 W wypadku jeżeli organ zarządzający zawiadomi Biuro o niewykonaniu albo nieterminowym lub nierzetelnym wykonaniu zarządzenia, Dyrektor Biura informuje specjalistę o treści zawiadomienia.

2. Jeżeli wobec specjalisty ponownie skierowano zawiadomienie, o którym mowa w ust. 1, Dyrektor Biura może wykreślić specjalistę z ewidencji. Od decyzji przysługuje odwołanie do Ministra Zdrowia.

3. Osoba wykreślona z ewidencji na podstawie ust. 2 przez okres trzech lat nie może zostać ponownie wpisana do ewidencji specjalistów.

§ 14. 1. Przekazania Ministrowi Sprawiedliwości pierwszej listy specjalistów, o której mowa w § 4 ust. 1, Biuro dokonuje w terminie do dnia 31 grudnia 2011 r.

2. Termin przesłania oświadczenia i dokumentów, o których mowa w § 3 ust. 3, przez osoby występujące o wpis do ewidencji w roku 2011 upływa w dniu 20 grudnia 2011 r.

§ 15. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 9 grudnia 2011 r.

W porozumieniu:

MINISTER ZDROWIA

MINISTER SPRAWIEDLIWOŚCI

**Za zgodność pod względem
prawnym i redakcyjnym**

ZASTĘPCA DYREKTORA
Departamentu Legislacyjno-Prawnego

Tomasz Szafranski
Tomasz Szafranski
prokurator

ESW/MP/11
ESW/MP/11@x.pl

UZASADNIENIE

Projektowane rozporządzenie stanowi wykonanie upoważnienia ustawowego zawartego w art. 70a ust. 2 *ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii*, dodanym *ustawą z dnia 1 kwietnia 2011 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii oraz niektórych innych ustaw* (Dz. U. Nr 117, poz. 678), przewidującym wydanie aktu wykonawczego, mocą którego Minister Sprawiedliwości w sposób szczegółowy określi warunki i tryb zbierania informacji, na temat używania przez oskarżonego środków odurzających, substancji psychotropowych lub środków zastępczych przez osoby, które uzyskały certyfikat specjalisty terapii uzależnień, jak również określi szczegółowe warunki, jakie muszą spełniać podmioty uprawnione do dokonania tych czynności oraz wysokość ryczałtu przysługującego za zebranie informacji.

W projektowanym rozporządzeniu głównym kryterium wyboru osób uprawnionych do dokonania czynności zebrania informacji na temat zażywania przez oskarżonego środków odurzających, substancji psychotropowych lub środków zastępczych jest posiadanie certyfikatu specjalisty terapii uzależnień, uzyskanego na zasadach przewidzianych na mocy przepisów *ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii*.

Powołanie specjalistów terapii uzależnień ma zastąpić nieefektywne z procesowego i orzeczniczego punktu widzenia wywiady wykonywane w odniesieniu do osób zażywających środki odurzające lub substancje psychotropowe przez kuratorów sądowych. Wywiady te, jak wskazuje dotychczasowa praktyka, nie zawierają istotnych informacji dotyczących charakteru używania środków i substancji, bowiem kuratorzy sądowi nie mają uprawnień do wykonywania specjalistycznych ocen w tym zakresie, co skutkuje tym, że trafna indywidualizacja reakcji karnej w odniesieniu do oskarżonych używających takich środków lub substancji, w drodze zastosowania tego rodzaju środków oddziaływania, jak orzeczenie obowiązku leczenia, terapii lub obowiązku poddania się oddziaływaniom korekcyjno – edukacyjnym, zazwyczaj nie ma miejsca. Dlatego też w zakresie wyboru podmiotów uprawnionych zasadna jest decyzja dotycząca wskazania specjalistów terapii uzależnień jako kompetentnych do zebrania informacji o używaniu przez oskarżonych środków odurzających, substancji psychotropowych lub środków zastępczych.

Kolejnymi oczywistymi wymogami, jakie musi spełnić osoba ubiegająca się o wpis na listę osób uprawnionych do zbierania informacji, jest korzystanie z pełni praw publicznych

oraz niekaralność za przestępstwo umyślne. Weryfikacja tych wymogów będzie możliwa na podstawie przedłożonej z Krajowego Rejestru Karnego informacji o osobie.

Ostatnim warunkiem jest przedłożenie do Krajowego Biura do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii (dalej: Biuro) wymaganych informacji: oświadczenia oraz dokumentów, które szczegółowo zostały wymienione w § 3 ust. 3 projektowanego rozporządzenia.

Rolę organu koordynującego działania związane z wpisywaniem do ewidencji osób uprawnionych do zbierania informacji powierzono Krajowemu Biuru do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii, z uwagi na fakt, iż podmiot ten już aktualnie dysponuje informacjami o osobach, które uzyskały certyfikat specjalisty terapii uzależnień, a dodatkowe zadania wynikające z projektowanych unormowań obejmą jedynie działania polegające na zbieraniu zgłoszeń nadsyłanych przez kandydatów, dokonywaniu weryfikacji nadsyłanych zgłoszeń, sporządzaniu ewidencji osób uprawnionych i corocznym przesyłaniu opracowanej na jej podstawie listy specjalistów Ministrowi Sprawiedliwości (§ 4 ust. 1).

Wśród dokumentów, które kandydaci występujący o wpis do ewidencji specjalistów będą mieli obowiązek przesłać do Biura jest również oświadczenie kandydata wraz z jego danymi adresowymi, na które należy kierować zarządzenia o zebraniu informacji. Uwzględniono również konieczność przekazania numeru telefonu, adresu poczty elektronicznej oraz numeru telefaksu, które to dane z punktu widzenia ekonomiki procesu w sposób istotny ułatwią i przyspieszą kontakt pomiędzy organem procesowym a specjalistą (§ 3 ust. 2 pkt 2).

Projektowane rozporządzenie reguluje również sytuację stanowiącą przeszkodę do wykonywania czynności specjalisty, dla spełniania których niezbędny jest element zaufania odnoszący się do nieposzlakowanego charakteru opinii, jaką osoba ta się cieszy. Chodzi w szczególności o sytuację, gdy wobec specjalisty wpisanego do ewidencji wszczęte zostało postępowanie karne w sprawie o przestępstwo umyślne ścigane z oskarżenia publicznego. Wszczęcie takiego postępowania przeciwko osobie powodować będzie z mocy prawa zawieszenie uprawnienia specjalisty do wykonywania czynności zbierania informacji (§ 5 ust. 2), przy czym specjalista po uzyskaniu informacji o wszczęciu przeciwko niemu postępowania karnego o taki czyn będzie zobowiązany niezwłocznie powiadomić o tym Biuro (§ 5 ust. 1).

Osoby, które niedopełnią obowiązku zgłoszenia faktu wszczęcia postępowania karnego, po wykreśleniu z ewidencji (§ 6 ust. 1 pkt 3) podlegać będą 3 letniej karencji w zakresie możliwości ponownego wpisania na listę specjalistów (§ 5 ust. 5), co oczywiście

będzie możliwe wyłącznie wówczas, jeżeli osoba ta nie zostanie skazana za przestępstwo umyślne, a tym samym nie stanie się osobą karaną, a więc dotkniętą cechą wykluczającą możliwość wykonywania przez nią czynności specjalisty w rozumieniu projektowanego rozporządzenia. Powyższe rozwiązania mają z jednej strony zapobiec wykonywaniu czynności, których dotyczy projektowane rozporządzenie, przez osoby, których wiarygodność w sytuacji wszczęcia przeciwko nim postępowania karnego ulega podważeniu, z drugiej zaś skłonić do wykonywania obowiązku nałożonego na specjalistę w § 5 ust. 1, polegającego na niezwłocznym poinformowaniu Biura o fakcie wszczęcia takiego postępowania.

Oprócz powyższej sytuacji, w § 6 ust. 1 projektowanego rozporządzenia określono pozostałe sytuacje, w których Dyrektor Biura zobowiązany będzie do wykreślenia specjalisty z ewidencji. Sytuacje te obejmują utratę przez specjalistę możliwości spełnienia wymogów określonych w § 2 ust. 2 pkt 1-3, a więc tych, które warunkują dokonanie wpisu do ewidencji. Tym samym spełnianie tych wymogów nie tylko będzie warunkować wpis do ewidencji, ale będzie musiało być aktualne w czasie całego okresu wykonywania określonych w projektowanym rozporządzeniu czynności, eliminując możliwość zbierania informacji o oskarżonych przez osoby, które utraciły merytoryczne (§ 2 ust. 2 pkt 1) albo personalne (§ 2 ust. 2 pkt 2 i 3) atrybuty przemawiające za korzystaniem w procesie karnym z wykonywanych przez taką osobę czynności.

Projektowane rozporządzenie przewiduje, że na podstawie prowadzonej przez Biuro ewidencji sporządzana i aktualizowana co kwartał będzie lista specjalistów, która będzie przekazywana Ministrowi Sprawiedliwości w celu publikacji na stronie internetowej tego resortu (§ 4 ust. 1 i 2). Pozwalać to będzie organom procesowym na łatwe pozyskiwanie informacji o specjalistach, oraz ich danych umożliwiających szybkie nawiązanie z nimi kontaktu.

Projektowany § 3 ust. 2 pkt 3 przewiduje wskazanie okręgów sądów rejonowych, w których poszczególni specjaliści zobowiązują się do zbierania informacji. Ograniczy to w sposób racjonalny sytuacje, kiedy osoby uprawnione byłyby zmuszone pokonywać zbyt duże odległości w celu dotarcia do miejsca zebrania informacji. Przepis ten ma również na względzie szybkość i ekonomikę postępowania karnego. Miejsce zebrania informacji jest wskazywane przez sąd lub przez prokuratora. Może nim być komisariat policji, pokój w sądzie, miejsce zamieszkania oskarżonego albo miejsce wskazane przez specjalistę (gabinet terapeutyczny, ośrodek terapii, itp.). W praktyce krajów europejskich najczęściej wybieranym miejscem na zebranie informacji jest komisariat policji właściwy dla miejsca zatrzymania sprawcy. Jest również praktyką, że specjaliści mają swoje dyżury na komisariatach policji.

Niniejsze rozporządzenie ze względów ekonomicznych nie wprowadza zasad takich dyżurów, bowiem w takich wypadkach należałoby pokryć koszty pozostawiania w gotowości specjalistów pełniących dyżury na komisariatach, ale nic nie stoi na przeszkodzie, aby w ramach indywidualnych praktyk, na przykład przy współpracy z lokalną administracją, oraz przy zaangażowaniu ich środków z puli przeciwdziałania narkomanii takie standardy były wypracowywane. Równocześnie projektowane przepisy przewiduje unormowania gwarancyjne odnoszące się do wykonywania czynności związanych ze zbieraniem informacji (§ 9 i 10), wskazujące dopuszczalne godziny, w jakich będą one mogły być dokonywane, a także przewidujące obowiązek informowania oskarżonego o celu czynności oraz jej podstawie prawnej.

Projektowane rozporządzenie określa również wysokość ryczału przysługującemu podmiotowi uprawnionemu za zbieranie informacji (§ 12). Rekompensata finansowa przyjmuje w rozporządzeniu formę ryczału, z uwagi na założenie, iż jest to świadczenie stanowiące zwrot kosztów poniesionych przez osobę uprawnioną do zbierania informacji. Ryczałt przyznaje i wypłaca, we wskazanym w § 12 ust. 2 terminie, organ wydający zarządzenie o zebraniu informacji.

Istotną regulacją zawartą w rozporządzeniu jest unormowanie sposobu postępowania w sytuacji, gdy specjalista nie wykonuje zarządzenia o zebraniu informacji albo wykonuje swoje obowiązki w sposób nierzetelny lub nieterminowy (§ 13). W razie zawiadomienia przez organ zarządzający o takim wypadku po raz pierwszy specjalista informowany będzie przez Dyrektora Biura o treści zawiadomienia, zaś w wypadku gdy pomimo takiej informacji zostaną skierowane kolejne zawiadomienia dotyczące tej osoby, Dyrektor Biura będzie uprawniony, na podstawie fakultatywnej, umożliwiającej dokonanie analizy, czy podjęcie takiej decyzji jest niezbędne, do wykreślenia specjalisty z ewidencji (§ 13 ust. 2). Następnym wykreślenia będzie 3 letnia karencja w zakresie możliwości ponownego uzyskania wpisu na listę specjalistów przez tą osobę (§ 13 ust. 3)

W § 7 projektowanego rozporządzenia przewidziano podstawę do przechowywania danych i dokumentów specjalistów przez okres 5 lat od dnia wykreślenia z ewidencji, równocześnie przewidując obowiązek usunięcia tych danych oraz zniszczenia dokumentów po upływie tego okresu. Zaproponowany okres przechowywania dokumentów pozostaje w związku z celowością zagwarantowania możliwości ustalenia, przez wskazany okres, czy osoba w oparciu o której czynności dokonano ustaleń istotnych dla biegu postępowania karnego, dysponowała kompetencjami do dokonania czynności zebrania informacji. Z uwagi na charakter dokumentów przekazywanych przez osobę ubiegającą się o wpis do ewidencji

(kopia certyfikatu, informacja o osobie, z natury podlegająca dezaktualizacji, oraz własne oświadczenie), nie jest przy tym niezbędne dokonywanie zwrotu tych dokumentów osobie zainteresowanej.

Szczególnie ważnym dokumentem, warunkującym skuteczność funkcjonowania rozporządzenia jest załącznik Nr 2, który reguluje zakres zebranych informacji o osobie oskarżonego. Ostateczny kształt tego załącznika został wypracowany w ramach programu pilotażowego TOPIC II, realizowanego przez Stowarzyszenie Monar, Komendę Stołeczną Policji oraz Sąd Okręgowy w Warszawie i Prokuratury Rejonowe: Warszawa –Ochota i Warszawa- Wola. Należy w tym miejscu podkreślić, że wszystkie wymienione w załączniku mającym postać kwestionariusza informacje stanowią niezbędną podstawę do ostatecznej diagnozy. Rekomendacje zawarte w ostatniej części kwestionariusza muszą opierać się na szczegółowej analizie czynników mających istotne znaczenie przy ocenie stopnia zaawansowania procesu używania środków odurzających, substancji psychotropowych lub środków zastępczych, a także stopnia ryzyka oraz obszarów proponowanego oddziaływania na osobę. Informacje pochodzące od sprawcy, a odnotowywane w kwestionariuszu, będą pozyskiwane przez specjalistę terapii uzależnień za zgodą osoby, z którą wywiad będzie przeprowadzany. Specjalista terapii uzależnień zobowiązany będzie stworzyć obraz używania przez osobę środków odurzających, na który składają się nie tylko elementy bezpośrednio powiązane z zażywanymi substancjami lub środkami, czy też informacje dotyczące podejmowanego wcześniej leczenia, ale również inne czynniki mające istotny wpływ na używanie środków odurzających, substancji psychotropowych lub środków zastępczych. Są to między innymi: sytuacja socjalno-bytowa oskarżonego, stan zdrowia, relacje rodzinne oraz determinanty prawne. Czynniki te odgrywają kluczową rolę przy ocenie możliwości i celowości zastosowania odpowiednich procesów leczniczych lub terapeutycznych.

Rekomendacja dotycząca określonej formy leczenia lub terapii musi uwzględniać sytuację społeczno-ekonomiczną sprawcy, tak aby istniała możliwość ustalenia, czy powinien on uczestniczyć w terapii ambulatoryjnej czy też stacjonarnej, czy posiada ubezpieczenie lub środki na samodzielne pokrycie kosztów leczenia, a też czy może liczyć w tym zakresie na pomoc innych osób – na przykład członków rodziny. Istotne jest również ustalenie, czy sprawca może i czy powinien zmienić środowisko, i tym samym miejsce pobytu, na okres leczenia.

Nie byłoby możliwe sformułowanie określonych zaleceń co do dalszego postępowania z osobą w przedmiocie jej leczenia, terapii czy edukacji bez rozpoznania tych wszystkich czynników, o których powyżej jest mowa, a które zostały uwzględnione w kwestionariuszu.

Taki zakres informacji jest swoistym standardem przy ocenie charakteru używania substancji zabronionych we wszystkich krajach, które rozpoznanie takie prowadzą wobec użytkowników narkotyków (m.in. Szwajcaria, Portugalia, Niemcy, Czechy, Francja, Holandia, Anglia, Stany Zjednoczone oraz Australia)

Nie zachodzi potrzeba by wejście w życie rozporządzenia musiało być poprzedzone wprowadzeniem przepisów przejściowych, bowiem wykonuje ono upoważnienie zawarte w nowo wprowadzonym przepisie. Natomiast w projektowanych przepisach § 14 celowe jest określenie terminu przesłania oświadczeń i dokumentów przez osoby występujące o wpis do ewidencji oraz terminu przekazania przez Biuro Ministrowi Sprawiedliwości pierwszej listy specjalistów, co pozwoli na szybkie stworzenie zasobu podmiotów uprawnionych wykonywania zarządzeń o zebraniu informacji o oskarżonych.

Problematyka projektowanego rozporządzenia nie jest normowana prawem Unii Europejskiej.

Zgodnie z wymogiem art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. *o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa* (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm.), projekt rozporządzenia zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej.

Rozporządzenie nie zawiera przepisów technicznych, a zatem nie podlega notyfikacji zgodnie z trybem przewidzianym w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002r. *w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych* (Dz. U. Nr 239, poz. 2039 oraz z 2004 r. Nr 65, poz. 597).

Ocena skutków regulacji

1. Podmioty, na które oddziałują projektowane regulacje prawne.

Rozporządzenie swoim zakresem obejmuje:

- osoby oskarżone (podejrzane) o przestępstwa, co do których będzie zachodzić uzasadnione podejrzenie, że są uzależnione lub używają szkodliwie substancji psychoaktywnej;
- organy postępowania karnego;
- osoby wpisane do ewidencji specjalistów;

- Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii.

2. Konsultacje społeczne.

Projekt rozporządzenia zostanie opublikowany na stronach internetowych Ministerstwa Sprawiedliwości. Zostanie również przesłana informacja o możliwości zgłaszania uwag, w ramach konsultacji, następującym podmiotom:

- Stowarzyszeniu „MONAR”,
- Stowarzyszeniu Sędziów „IUSTITIA”,
- Stowarzyszeniu Prokuratorów Rzeczypospolitej Polskiej.
- Stowarzyszeniu „KARAN”
- Ośrodkowi Leczenia Uzależnień „ATTENTE”
- NZOZ „MEDOX”,
- Stowarzyszeniu „JUMP`93”
- Krakowskiemu Towarzystwu Pomocy Uzależnionym”

Zakończeniem konsultacji społecznych będzie wspólne spotkanie Ministra Sprawiedliwości z wszystkimi podmiotami, które zgłoszą uwagi do rozporządzenia dotyczy to zarówno podmiotów wymienionych powyżej, jak również tych, które zgłoszą uwagi po zapoznaniu się z treścią projektu opublikowanego na stronie internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości.

3. Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego.

Należy przewidzieć wzrost wydatków przy wykonywaniu projektowanego rozporządzenia. Można założyć, że koszty zbierania informacji o sprawcach, co do których istnieje podejrzenie, iż są to osoby uzależnione lub używające substancje psychoaktywne szkodliwe, wyniosą w skali roku ok. 224.800,00 zł.

Wyliczeń dokonano na podstawie szacunkowej liczby zarządzeń w liczbie 2000 w skali roku, w oparciu o wysokość kwoty bazowej dla kuratorów zawodowych obowiązującej od 20 stycznia 2011 r. Nie można dokonać jednoznacznej oceny, w jakim zakresie koszt powyżej przedstawiony będzie udziałem Prokuratora Generalnego, a w jakim Ministra Sprawiedliwości, ale przy równym podziale kosztów każdy resort będzie miał do pokrycia 112 400,00 zł. w skali jednego roku. Każdy z budżetów osiągnie równocześnie określone korzyści związane ze zmniejszonymi kosztami dotyczącymi opinii biegłych sądowych oraz

wywiadów kuratorów sądowych przeprowadzanych na mocy przepisu art. 214 Kodeksu postępowania karnego.

Przy wdrożeniu procedury postępowania z wykorzystaniem specjalisty terapii uzależnień możemy mówić w zasadzie nie o kosztach, ale o oszczędnościach dla budżecie państwa. Koszt usług specjalisty terapii uzależnień (112,4 zł) zastąpi bowiem nie tylko koszty wynikające z wywiadu kuratora sądowego (70 zł), ale również w większości przypadków koszty biegłego sądowego (3,5 % - 26,5 % kwoty bazowej przewidzianej dla biegłych sądowych).

Na obecnym etapie nie jest możliwe dokładne oszacowanie, jaka liczba zarządzeń będzie realizowana przez specjalistów terapii uzależnień w roku 2012. Jest to uzależnione głównie od praktyki sądowo-prokuratorskiej, i tego w jakim zakresie pojawiać się będą w odniesieniu do prowadzonych spraw uzasadnione wątpliwości, że sprawca jest osoba uzależnioną lub używającą środków odurzających szkodliwie. Bez wątplenia jednak niemal każde zarządzenie zebrania informacji będzie redukować pozostałe potencjalne koszty ponoszone w toku procesu karnego, związane z diagnozowaniem osoby oskarżonego.

Należy również przewidzieć ewentualność uwzględnienia w części budżetu ministra właściwego do spraw zdrowia dodatkowego etatu dla Krajowego Biura do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii do obsługi ewidencji specjalistów uprawnionych do zbierania informacji lub dokonania przesunięcia kadrowego w ramach struktur ministerstwa zdrowia do Krajowego Biura do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii.

Koszty wynikające ze stosowania regulacji zostaną sfinansowane w ramach posiadanych środków przez dysponentów poszczególnych części budżetowych, odpowiedzialnych za realizację nowych zadań.

4. Wpływ regulacji na bezpieczeństwo i zdrowie publiczne.

Omawiając wpływ rozporządzenia na poprawę zdrowia publicznego należy wskazać, iż informacje zbierane przez uprawnione podmioty na temat używania przez podejrzanego środków odurzających, substancji psychotropowych lub środków zastępczych przyczynią się do zwiększenia liczby osób podejmujących leczenie, terapię oraz poddających się oddziaływaniom edukacyjnym. Umożliwi ono również organom prokuratury i sądu stosowanie w szerszym zakresie regulacji zawartych w ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii warunkujących dalszy bieg postępowania karnego od efektów leczenia lub terapii.

Stosowanie objętych projektowanym rozporządzeniem rozwiązań będzie mało istotny wpływ na bezpieczeństwo publiczne z uwagi na ograniczenie zjawiska powrotności do przestępstwa w populacji osób używających środki odurzające i substancje psychoaktywne.

5. Wpływ regulacji na rynek pracy.

Projektowane rozporządzenie może mieć nieznaczny wpływ na rynek pracy w takim zakresie, że wpłynie na sytuację grupy osób, które posiadają certyfikat specjalisty terapii uzależnień, ale w związku z nasyceniem rynku pracy osobami z wykształceniem wyższym magisterskim po kierunkach: psychologia oraz pedagogika, również posiadających certyfikat specjalisty uzależnień nie mają możliwości stałej pracy z osobami używającymi środki odurzające lub substancje psychotropowe. Możliwość wykonywania czynności zbierania informacji będzie dla tych osób ważnym elementem w procesie specjalizacji zawodowej.

6. Wpływ regulacji na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

Projektowane rozporządzenie nie wpłynie na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

7. Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionów.

Projektowane rozporządzenie nie będzie miało wpływu na sytuację i rozwój regionów.

Załącznik Nr 1 do rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia-2011 r. w sprawie zbierania informacji na temat używania przez oskarżonego środków odurzających, substancji psychotropowych lub środków zastępczych

Wzór oświadczenia.

OŚWIADCZENIE SPECJALISTY TERAPII UZALEŻNIEŃ UBIEGAJĄCEGO SIĘ O WPIS DO EWIDENCJI OSÓB UPRAWNIONYCH DO ZEBRANIA INFORMACJI NA TEMAT UŻYWANIA PRZEZ OSKARŻONEGO ŚRODKÓW ODURZAJĄCYCH, SUBSTANCJI PSYCHOTROPOWYCH LUB ŚRODKÓW ZASTĘPCZYCH.

Ja.....

(imię i nazwisko specjalisty)

zamieszkała/y w.....

(adres miejsca zamieszkania wraz z kodem pocztowym)

oświadczam, że:

- 1) dnia..... uzyskałam/em certyfikat specjalisty terapii uzależnień, o którym mowa w ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii, wydany przez Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii (kopię certyfikatu potwierdzoną za zgodność z oryginałem załączam do niniejszego oświadczenia);
- 2) nie byłam/em karana/y za przestępstwo umyślne i korzystam z pełni praw obywatelskich (oryginał wypisu z Krajowego Rejestru Karnego ważny trzy miesiące od dnia wydania załączam do niniejszego oświadczenia);
- 3) wyrażam zgodę na wpisanie mnie do prowadzonej przez Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii ewidencji osób uprawnionych do zebrania informacji na temat używania przez oskarżonego środków odurzających, substancji psychotropowych lub środków zastępczych;
- 4) wyrażam zgodę na gromadzenie i przetwarzanie moich danych przez Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii w celu umożliwienia wykonywania czynności, o których mowa w pkt. 3;
- 5) czynności o których mowa w pkt. 3, na zarządzenia organów prokuratury lub sądu wykonywać będę terminowo i rzetelnie;

6) wszelkie informacje uzyskane w toku wykonywania czynności, o których mowa w pkt. 3, po przekazaniu ich organom sądu lub prokuratury, wydającym zarządzenie, zachowam w tajemnicy;

7) czynności, o których mowa w pkt. 3 wykonywać będę we właściwości następujących sądów rejonowych:

.....

;

8) zarządzenia organów sądu lub prokuratury dotyczące zebrania informacji na temat używania przez oskarżonego środków odurzających, substancji psychotropowych lub środków zastępczych przyjmować będę pod adresem:

.....
 (adres miejsca przyjęcia zarządzenia)

..... ;
 (nr tel. stacjonarnego) (nr telefaksu) (nr tel. mobilnego)

.....
 (adres poczty elektronicznej)

9) w przypadku każdorazowej zmiany danych adresowych lub kontaktowych, które powyżej podałam/em niezwłocznie, pisemnie powiadomię o tym fakcie Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii;

10) po uzyskaniu informacji, że zostało przeciwko mnie wszczęte postępowanie karne w sprawie o przestępstwo umyślne niezwłocznie, pisemnie powiadomię o tym fakcie Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii.

Załączniki:

1.....

 2.....

.....

 (Miejsce i data)

.....

 (Podpis)

Załącznik Nr 2 do rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 2011 r. w sprawie zbierania informacji na temat używania przez oskarżonego środków odurzających, substancji psychotropowych lub środków zastępczych.

Wzór kwestionariusza.

Kwestionariusz zebrania informacji przez SPECJALISTĘ TERAPII UZALEŻNIEŃ

I. ZAPIS WYWIADU ZE SPECJALISTĄ TERAPII UZALEŻNIEŃ(STU).

Przed przystąpieniem do rozmowy należy poinformować badanego o celu wywiadu, a także o przekazaniu uzyskanych informacji do akt prowadzonego postępowania i do wiadomości instytucji mającej prowadzić terapię.

Warunkiem przystąpienia do wywiadu jest zgłoszenie przez badanego chęci podjęcia wywiadu oraz ewentualnego leczenia i stosowania się do skierowania wystawionego przez STU.

Dane zawarte w formularzu zapisane według oświadczenia badanego.

Badany wyraża zgodę na przeprowadzenie wywiadu oraz wyraża chęć podjęcia leczenia, jeśli konieczne.

tak nie

I. Dane osoby przeprowadzającej zebranie informacji

- imię, nazwisko

- miejsce pracy, adres, telefon w pracy

.....
 - stanowisko, tytuł

II. Dane o zebraniu informacji

- miejsce przeprowadzenia badania

- data badania

- sygnatura akt ws. badania

- instytucja/osoba kierujący na badanie

- artykuł

III. Podstawowe informacje interwencyjne

(wrażliwe sprawy badanego wymagające interwencji np. bezdomność, stan odstawienia narkotyków)

.....

IV. Podstawowe dane o osobie

1. Dane osobowe badanego

Imię, nazwisko

Imiona rodziców

Adres zamieszkania

--

3. Analiza sytuacji rodzinnej

Stan cywilny

kawaler/panna	☐
żonaty/ zamężna	☐
wdowiec/wdowa	☐
rozwód./separacja	☐
związek nieformalny	☐
brak odp.	☐

Status rodzicielski

nie ma dzieci	
dzieci mieszkają z badanym, ile	
dzieci mieszkające z partnerem/małżonkiem, ile	
dzieci mieszkające z członkami rodziny innymi niż partner/małżonek, ile	
dzieci mieszkające w instytucjach opieki/rodzinach zastępczych, ile	
inne (zakłady poprawcze itp.)	
pozbawienie/ograniczenie praw rodzicielskich	

Miejsce pobytu dzieci, do których ma pan/pani prawa rodzicielskie (adres)

Czy rodzina jest pełna tak nie

Skład rodziny najbliższej

Czy występuje problem narkomanii tak nie lub alkoholizmu w rodzinie najbliższej

Czy występuje problem bezrobocia w rodzinie najbliższej tak nie

Czy ktoś z członków rodziny, z którymi tak nie pan/pani mieszkał/a, był skazany za przestępstwa umyślne i przebywał w zakładzie karnym

Czy ktoś z członków rodziny, tak nie z którymi wspólnie pan/pani mieszkał/a, był karany wielokrotnie tak/nie

Proszę opisać stosunki w rodzinie, jak układają się relacje w rodzinie/ wśród współmieszkańców

4. Sytuacja socjalno - bytowa

Status mieszkaniowy

socjalne	☐
komunalne	☐
własnościowe	☐
wynajęte	☐
z rodziną	☐
u znajomych	☐
squat	☐
lokal niemieszkalny (działka, garaż, piwnica)	☐
na ulicy	☐
schronisko	☐
noclegownia	☐

Czy jest pan/pani zagrożony/a eksmisją ☐ tak ☐ nie
Z kim mieszka pan/pani (opisać wspólne gospodarstwo, współmieszkańców, czym się zajmują)
Ile osób ma pan/pani na utrzymaniu

Czy po opuszczeniu aresztu /izby zatrzymań ma pan/pani zamiar powrotu do poprzedniego stanu/miejsca zamieszkania tak nie

Jeżeli nie, gdzie będzie mieszkał/a po zwolnieniu

<u>Rodzaj zajęć</u>	<u>Źródło utrzymania</u>
student/uczeń ☐	praca stała ☐
pracuję ☐	praca dorywcza ☐
jestem bezrobotny ☐	renta/świadczenia socjalne ☐
emeryt/rencista ☐	na utrzymaniu rodziny ☐
	zasilek dla bezrobotnych ☐
	inne (wymienić) ☐

Czy jest pan/pani zarejestrowany/a w urzędzie pracy tak nie

Jeżeli ma pan/pani stałą pracę, proszę podać nazwę i

<u>Wysokość dochodu miesięcznego</u>
0 – 500 zł ☐
500 – 1000 zł ☐

adres zakładu pracy	
Godziny pracy	
Czy posiada pan/pani ☐ tak ☐ nie zobowiązania finansowe	
Jeśli tak, proszę podać jakie	
kredyt bankowy	☐
alimentacyjne	☐
długi prywatne	☐
zalegam za mieszkanie	☐
inne (jakie)	☐
Wyuczony zawód	

1000 – 1500 zł	☐
1500 – 2000 zł	☐
powyżej 2000 zł	☐

Wykształcenie	
niepełne podstawowe	☐
podstawowe	☐
gimnazjalne	☐
średnie	☐
średnie zawodowe	☐
niepełne wyższe	☐
wyższe	☐
podyplomowe	☐
Wykonywany zawód	

5. Sytuacja zdrowotna

Czy posiada pan/pani orzeczenie ☐ tak ☐ nie o stopniu niepełnosprawności	
<i>Notatka</i>	
Jeśli tak, to o jakim stopniu	
lekkim	☐
umiarkowanym	☐
znacznym	☐

Czy stwierdzono u pana/pani ☐ tak ☐ nie chorobę psychiczną	
---	--

Czy był pan/pani ☐ tak ☐ nie leczone/a psychiatrycznie	
---	--

Czy jest pan/pani ☐ tak ☐ nie ubezpieczony/a	
---	--

Czy choruje pan/pani przewlekle ☐ tak ☐ nie	
Czy przyjmuje pan/pani ☐ tak ☐ nie leki przewlekle	
Jeśli tak, proszę podać jakie	
(w przypadku kobiety) ☐ tak ☐ nie	

Czy jest pani w ciąży

6. Historia uzależnienia

Krotki opis stanu badanego – obserwacja STU:

czy są widoczne zewnętrzne wskaźniki uzależnienia - wyniszczenie, wychudzenie, czy jest pod wpływem środka, zachowanie, sposób mówienia, specyficzny język, ślady nakłuć, itp. szczegóły

Czy kiedykolwiek używał/a pan/pani nie narkotyków (nawet jednokrotne użycie)	☐ tak ☐ nie
W jakim wieku miał/a pan/pani pierwszy kontakt z narkotykami	

Czy kiedykolwiek zażywał/a pan/pani narkotyki dożylnie?	☐ tak ☐ nie
Czy kiedykolwiek korzystał/a pan/pani z wspólnego sprzętu iniekcyjnego?	☐ tak ☐ nie
Czy używał/a pan/pani wspólnego sprzętu iniekcyjnego w ciągu ostatnich 3 miesięcy?	☐ tak ☐ nie

Które z poniższych środków używał/a pan/pani w ciągu ostatnich 12 miesięcy? Proszę zaznaczyć częstotliwość i główną substancję, którą była używana oraz podać sposób jej przyjmowania oraz określić dawkę.

	kilka razy w miesiącu	kilka razy w tygodniu	codziennie	główna substancja	dominują cy sposób przyjmowa nia	jednorazo wa typowa dawka/ dawka
leki nasenne/ uspokajające						
przetwory konopi						
substancje wziewne (kleje, gaz, rozpuszczalniki)						
amfetamina						
ectasy						
methamfetamina						
LSD						
grzyby halucynogenne						
polska heroina						
brązowa heroina						
biała heroina						
kokaina						
crak						
alkohol						
mieszane (jakie?)						
inne (jakie?)						

Które z poniższych środków używał/a pan/pani w ciągu ostatniego miesiąca? Proszę zaznaczyć częstotliwość i główną substancję, która była używana podać sposób jej przyjmowania oraz określić dawkę.

	kilka razy w miesiącu	kilka razy w tygodniu	codziennie	główna substancja	dominują cy sposób przyjmowa nia	jednorazo wa typowa dawka/ dawka

leki nasenne/ uspokajające						
przetwory konopi						
substancje wziewne (kleje, gaz, rozpuszczalniki)						
amfetamina						
ectasy						
methamfetamina						
LSD						
grzyby halucynogenne						
polska heroina						
brązowa heroina						
biała heroina						
kokaina						
crak						
alkohol						
mieszane (jakie?)						
inne (jakie?)						

Czy aktualnie jest pan/pani w ciągu narkotykowym/alkoholowym ?

tak nie

Krótki opis przebiegu przyjmowania narkotyków od inicjacji do chwili obecnej

--

Czy występowały/zaobserwował/a

Okoliczności/szczegóły/ dodatkowe informacje (ile razy, kiedy,

pan/pani u siebie...?		z jakiego powodu)?
myśli samobójcze		
próby samobójcze		
ciągłe zażywanie		
próby odstawienia narkotyków		
objawy abstynencyjne, (głód)		
samotna konsumpcja		
wzrost tolerancji, zwiększanie dawek		
zażywanie większej ilości środka lub przez dłuższy czas niż pierwotnie zamierzałeś/aś		
wzrost ilości czasu poświęcanego na zdobywanie i zażywanie środka		
detoksykacje		
przedawkowania		
pobyt na OIOM-ie		
ciągły zamiar odstawienia środka i bezskuteczne wysiłki z tym związane		
problemy ze snem		
problemy z odżywianiem się/ zaburzenia		
psychozy toksyczne (paranoje, urojenia, halucynacje)		

Ile pieniędzy wydaje pan/pani na narkotyki
dziennie/tygodniowo/miesięcznie?

W jaki sposób zdobywa pan/pani narkotyki?

Czy leczył/a się pan/pani tak nie
z powodu używania narkotyków ?

Jeśli tak, proszę podać gdzie, kiedy, z jakiego powodu i z jakim skutkiem, jak długo udało utrzymać się abstynencję

II. WNIOSKI

7. Wstępna ocena rodzaju i poziomu uzależnienia.

--

8. Zarys ewentualnego planu leczenia.

--

9. Zalecane procedury

	Zapewni MONAR	Zapewni inna organizacja	Szczegóły/dodatkowe informacje/kontakty/adresy
Konsultacja w poradni			
Konsultacja psychiatryczna			
Detoksykacja			
Stały kontakt z terapeutą/ kontrola abstynencji			
Medyczne wsparcie terapii			
Terapia indywidualna			
Terapia grupowa			
Oddział dzienny			

Ośrodek stacjonarny			
Grupy AN			
Grupy zapobiegania nawrotom			
Leczenie substytucyjne			
Zapewnienie noclegu			
Badania w kierunku HIV/HCV			
Konsultacja internistyczna			
Inne (wymienić)			

10. Wydano skierowanie do *(nazwa, adres placówki, godzina, data, imię i nazwisko, telefon osoby do kontaktu)*

--

Data, podpis i pieczęć specjalisty